

॥ तैत्तिरीय आरण्यकम् ॥

॥ तृतीयः प्रश्नः ॥

ॐ तच्छं योरावृणीमहे। गातुं यज्ञाय। गातुं यज्ञपतये। दैवीः
स्वस्तिरस्तु नः। स्वस्तिर्मानुषेभ्यः। ऊर्ध्वं जिगातु भेषजम्। शं नो
अस्तु द्विपदे। शं चतुष्पदे। ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

चित्तिः स्रुक। चित्तमाज्यम्। वाग्वेदिः। आधीतं बरुहिः। केतो
अग्निः। विज्ञातमग्निः। वाक्पतिरहोता। मन उपवक्ता। प्राणो
हविः। सामाध्वर्युः। वाचस्पते विधे नामन्। विधेम ते नाम।
विधेस्त्वमस्माकं नाम। वाचस्पतिः सोमं पिबतु। आऽस्मासु
नृमणन्धात्स्वाहा ॥ १ ॥

अध्वर्युः पञ्च च ॥ १ ॥ _____ [१]

पृथिवी होता। द्यौरध्वर्युः। रुद्रोऽग्नीत्। बृहस्पतिरुपवक्ता।
वाचस्पते वाचो वीर्येण। सम्मृततमेनायक्ष्यसे। यजमानाय वायम्।
आसुवस्करस्मै। वाचस्पतिः सोमं पिबतु। जजनदिन्द्रमिन्द्रियाय
स्वाहा ॥ २ ॥

पृथिवी होता दश ॥ २ ॥ _____ [२]

अग्निरहोता। अश्विनाऽध्वर्यू। त्वष्टाऽग्नीत्। मित्र उपवक्ता। सोमः
सोमस्य पुरोगाः। शुक्रः शुक्रस्य पुरोगाः। श्रतास्त इन्द्र सोमाः।
वातापेरुहवनश्रुतः स्वाहा ॥ ३ ॥

अग्निर्होताऽष्टौ ॥ ३ ॥ _____ [३]

सूर्यं ते चक्षुः। वातं प्राणः। द्यां पृष्ठम्। अन्तरिक्षमात्मा।

अङ्गैर्यज्ञम्। पृथिवीं शरीरैः। वाचस्पतेऽच्छिद्रया वाचा।
अच्छिद्रया जुह्वी। दिवि देवावृधं होत्रा मेरयस्व स्वाहा॥ ४॥

सूर्यं ते नव॥ ४॥ [४]

महाहविरहोता। सत्यहविरध्वर्युः। अच्युतपाजा अग्नीत्।
अच्युतमना उपवक्ता। अनाधृष्यश्चाप्रतिधृष्यश्च यज्ञस्याभिगरौ।
अयास्य उद्गाता। वाचस्पते हृद्विधे नामन्। विधेम ते
नाम। विधेस्त्वमस्माकं नाम। वाचस्पतिः सोममपात्। मा
दैव्यस्तन्तुश्छेदि मा मनुष्यः। नमो दिवे। नमः पृथिव्यै
स्वाहा॥ ५॥

अपात्नीणि च॥ ५॥ [५]

वाग्घोता। दीक्षा पत्नी। वाताऽध्वर्युः। आपोऽभिगरः। मनो हविः।
तपसि जुहोमि। भूर्भुवः सुवः। ब्रह्म स्वयम्भु। ब्रह्मणे स्वयम्भुवे
स्वाहा॥ ६॥

वाग्घोता नव॥ ६॥ [६]

ब्राह्मण एकहोता। स यज्ञः। स मे ददातु प्रजां पशून्पुष्टिं यशः।
यज्ञश्च मे भूयात्। अग्निर्द्विहोता। स भर्ता। स मे ददातु प्रजां पशून्पुष्टिं
यशः। भर्ता च मे भूयात्। पृथिवी त्रिहोता। स प्रतिष्ठा॥ ७॥

स मे ददातु प्रजां पशून्पुष्टिं यशः। प्रतिष्ठा च मे भूयात्। अन्तरिक्षं
चतुरहोता। स विष्ठाः। स मे ददातु प्रजां पशून्पुष्टिं यशः। विष्ठाश्च
मे भूयात्। वायुः पञ्चहोता। स प्राणः। स मे ददातु प्रजां पशून्पुष्टिं
यशः। प्राणश्च मे भूयात्॥ ८॥

चन्द्रमाः षड्भौता। स ऋतून्कल्पयाति। स मे ददातु प्रजां पशून्पुष्टिं यशः। ऋतवश्च मे कल्पन्ताम्। अन्नं सप्तभौता। स प्राणस्य प्राणः। स मे ददातु प्रजां पशून्पुष्टिं यशः। प्राणस्य च मे प्राणो भूयात्। द्यौरष्टभौता। सौऽनाधृष्यः ॥ ९ ॥

स मे ददातु प्रजां पशून्पुष्टिं यशः। अनाधृष्यश्च भूयासम्। आदित्यो नवभौता। स तेजस्वी। स मे ददातु प्रजां पशून्पुष्टिं यशः। तेजस्वी च भूयासम्। प्रजापतिर्दशभौता। स इदं सर्वम्। स मे ददातु प्रजां पशून्पुष्टिं यशः। सर्वं च मे भूयात् ॥ १० ॥

प्रतिष्ठा प्राणश्च मे भूयादनाधृष्यः सर्वं च मे भूयात् ॥ ७ ॥

अग्निर्यजुर्भिः। सविता स्तोमैः। इन्द्र उक्थामदैः। मित्रावरुणा-
वाशिषा। अङ्गिरसो धिष्णिर्गैरग्निभिः। मरुतः सदोहविर्धानाभ्याम्।
आपः प्रोक्षणीभिः। ओषधयो बर्हिषा। अदितिर्वेद्या। सोमो
दीक्षया ॥ ११ ॥ त्वष्टेध्मेन। विष्णुर्यज्ञेन। वसव आज्येन।
आदित्या दक्षिणाभिः। विश्वे देवा ऊर्जा। पूषा स्वंगाकारेण।
बृहस्पतिः पुरोधया। प्रजापतिरुद्गीथेन। अन्तरिक्षं पवित्रेण। वायुः
पात्रैः। अहं श्रद्धया ॥ १२ ॥

दीक्षया पात्रैरेकं च ॥ ८ ॥

सेनेन्द्रस्य। धेना बृहस्पतैः। पत्न्या पूष्णः। वाग्वायोः। दीक्षा
सोमस्य। पृथिव्यग्नेः। वसूनां गायत्री। रुद्राणां त्रिष्टुक्। आदित्यानां
जगती। विष्णोरनुष्टुक् ॥ १३ ॥

वरुणस्य विराट्। यज्ञस्य पङ्क्तिः। प्रजापतेरनुमतिः। मित्रस्य
श्रद्धा। सवितुः प्रसूतिः। सूर्यस्य मरीचिः। चन्द्रमसो रोहिणी।

ऋषीणामरुन्धती। पर्जन्यस्य विद्युत्। चतस्रो दिशः।
चतस्रोऽवान्तरदिशाः। अहश्च रात्रिश्च। कृषिश्च वृष्टिश्च।
त्विषिश्चापचितिश्च। आपश्चौषधयश्च। ऊर्क् सूनृता च देवानां
पत्नयः ॥ १४ ॥

अनुष्टुप्दिशः षट् ॥ ९ ॥

[९]

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे। अश्विनोर्बाहुभ्याम्। पूष्णो हस्ताभ्यां
प्रतिगृह्णामि। राजा त्वा वरुणो नयतु देवि दक्षिणेऽग्नये हिरण्यम्।
तेनामृतत्वमश्याम्। वयौ दात्रे। मयो मह्यमस्तु प्रतिग्रहीत्रे। क इदं
कस्मा अदात्। कामः कामाय। कामो दाता ॥ १५ ॥

कामः प्रतिग्रहीता। कामश्च समुद्रमाविश। कामेन त्वा प्रतिगृह्णामि।
कामैतत्ते। एषा ते काम दक्षिणा। उत्तानस्त्वाङ्गीरसः प्रतिगृह्णातु।
सोमाय वासः। रुद्राय गाम्। वरुणाय श्वम्। प्रजापतये
पुरुषम् ॥ १६ ॥

मनवे तल्पम्। त्वष्ट्रेऽजाम्। पूष्णेऽविम्। निरृक्त्या अश्वतरगर्दभौ।
हिमवतो हस्तिनम्। गन्धर्वाप्सरभ्यः स्रगलं करणे। विश्वेभ्यो
देवेभ्यो धान्यम्। वाचेऽन्नम्। ब्रह्मण ओदनम्। समुद्रायापः ॥ १७ ॥

उत्तानायाङ्गीरसायानः। वैश्वानराय रथम्। वैश्वानरः प्रत्नथा
नाकमारुहत्। दिवः पृष्ठं भन्दमानः सुमन्मभिः। स पूर्ववज्जनयज्जन्तवे
धनम्। समानमज्मा परियाति जागृविः। राजा त्वा वरुणो नयतु
देविदक्षिणे वैश्वानराय रथम्। तेनामृतत्वमश्याम्। वयौ दात्रे। मयो
मह्यमस्तु प्रतिग्रहीत्रे ॥ १८ ॥

क इ॒दं कस्मा॑ अ॒दात्। कामः॑ कामा॒य। कामो॑ दा॒ता।
कामः॑ प्रतिग्रही॒ता। काम॑ꣳ स॒मुद्र॑मा वि॒श। कामे॑न त्वा
प्रतिगृ॒ह्णामि॑। कामै॒तत्तै॑। ए॒षा ते॑ काम॒ दक्षि॑णा। उ॒त्ता॒नस्त्वाङ्गी॑र॒सः
प्रतिगृ॒ह्णातु॑ ॥ १९ ॥

दा॒ता पु॒रुष॑मपः प्रतिग्रही॒त्रे नव॑ च ॥ १० ॥ [१०]

सुव॑र्णं घ॒र्मं परि॑वेद वे॒नम्। इन्द्र॑स्या॒त्मानं॑ द॒शधा॑ चर॒न्तम्। अ॒न्तः
स॒मुद्रे॑ मन॒सा चर॑न्तम्। ब्रह्मा॒न्विन्द॑द्द॒शहो॑ता॒रम॑र्णै॑। अ॒न्तः प्रवि॑ष्टः
शा॒स्ता जना॑नाम्। ए॒कः स॒न्बहु॑धा वि॒चारः॑। श॒तꣳ शु॒क्राणि॑ यत्रै॒कं
भव॑न्ति। सर्वे॑ वे॒दा यत्रै॑कं भव॑न्ति। सर्वे॑ हो॒ता॒रो यत्रै॑कं भव॑न्ति।
स॒मान॑सीन आ॒त्मा जना॑नाम् ॥ २० ॥

अ॒न्तः प्रवि॑ष्टः शा॒स्ता जना॑नाꣳ स॒र्वा॒त्मा। स॒र्वाः प्र॒जा यत्रै॑कं
भव॑न्ति। च॒तुर्हो॑ता॒रो यत्र॑ स॒म्पदं॑ गच्छ॑न्ति दे॒वैः। स॒मान॑सीन
आ॒त्मा जना॑नाम्। ब्रह्मेन्द्र॑म॒ग्निं जग॑तः प्रति॒ष्ठाम्। दि॒व आ॒त्मानꣳ
स॒वि॒तारं॑ बृ॒हस्प॑ति॒म्। च॒तुर्हो॑ता॒रं प्र॒दिशोऽनु॑ क्लृ॒प्तम्। वा॒चो वी॒र्यं
तप॑साऽन्विन्द॑त्। अ॒न्तः प्रवि॑ष्टं क॒र्तार॑मे॒तम्। त्वष्टा॑रꣳ रू॒पाणि॑
वि॒कुर्व॑न्तं वि॒पश्चि॑म् ॥ २१ ॥

अ॒मृत॑स्य प्रा॒णं य॒ज्ञमे॑तम्। च॒तुर्हो॑तृणा॒मा॒त्मानं॑ क॒वयो॑
नि॒चि॒क्युः। अ॒न्तः प्रवि॑ष्टं क॒र्तार॑मे॒तम्। दे॒वानां॑ बन्धु॒ निहि॑तं
गुहा॑सु। अ॒मृते॑न क्लृ॒प्तं य॒ज्ञमे॑तम्। च॒तुर्हो॑तृणा॒मा॒त्मानं॑ क॒वयो॑
नि॒चि॒क्युः। श॒तन्नियु॑तः परि॑वेद॒ विश्वा॑ वि॒श्ववा॑रः। वि॒श्वमि॑दं
वृ॒णाति॑। इन्द्र॑स्या॒त्मा निहि॑तः पञ्च॒होता॑। अ॒मृतं॑ दे॒वाना॑मायुः
प्र॒जाना॑म् ॥ २२ ॥

इन्द्रः राजानं सवितारमेतम्। वायोरात्मानं कवयो निचिक्युः।
 रश्मिं रश्मीनां मध्ये तपन्तम्। ऋतस्य पदे कवयो निपांति।
 य आण्डकोशे भुवनं बिभर्ति। अनिर्भिण्णः सन्नथ लोकान्
 विचष्टै। यस्याण्डकोशं शुष्ममाहुः प्राणमुल्बम्। तेन
 क्लृप्तोऽमृतैनाहमस्मि। सुवर्णं कोशं रजसा परीवृतम्। देवानां
 वसुधानीं विराजम्॥ २३॥

अमृतस्य पूर्णान्तामु कलां विचक्षते। पादं षड्वीतुर्न किलाविवित्से।
 येनर्तवः पञ्चधोत क्लृप्ताः। उत वा षड्वा मनसोत क्लृप्ताः। तं
 षड्वीतारमृतुभिः कल्पमानम्। ऋतस्य पदे कवयो निपांति। अन्तः
 प्रविष्टं कर्तारमेतम्। अन्तश्चन्द्रमसि मनसा चरन्तम्। सहैव सन्तं
 न विजानन्ति देवाः। इन्द्रस्यात्मानं शतधा चरन्तम्॥ २४॥

इन्द्रो राजा जगतो य ईशः। सप्तहोता सप्तधा विक्लृप्तः। परेण
 तन्तुं परिषिच्यमानम्। अन्तरादित्ये मनसा चरन्तम्। देवानां
 हृदयं ब्रह्मान्वविन्दत्। ब्रह्मैतद्ब्रह्मण उज्जभार। अर्कं श्रोतन्तं
 सरिरस्य मध्यै। आ यस्मिन्त्सप्त परेवः। मेहन्ति बहुलां श्रियम्।
 बह्वश्वामिन्द्र गोमतीम्॥ २५॥

अच्युतां बहुलां श्रियम्। स हरिर्वसुवित्तमः। पेरुरिन्द्राय पिन्वते।
 बह्वश्वामिन्द्र गोमतीम्। अच्युतां बहुलां श्रियम्। मह्यमिन्द्रो
 नियच्छतु। शतं शता अस्य युक्ता हरीणाम्। अर्वाडा यातु
 वसुभी रश्मिरिन्द्रः। प्रमहमाणो बहुलां श्रियम्। रश्मिरिन्द्रः
 सविता मे नियच्छतु॥ २६॥

घृतं तेजो मधुमदिन्द्रियम्। मय्ययमग्निर्दधातु। हरिः पतङ्गः पटरी
सुपर्णः। दिविक्षयो नभसा य एति। स न इन्द्रः कामवरं ददातु।
पञ्चारं चक्रं परिवर्तते पृथु। हिरण्यज्योतिः सरिरस्य मध्यै। अजस्रं
ज्योतिर्नभसा सर्पदिति। स न इन्द्रः कामवरं ददातु। सप्त युञ्जन्ति
रथमेकचक्रम् ॥ २७ ॥

एको अश्वो वहति सप्तनामा। त्रिणाभि चक्रमजरमनर्वम्। येनेमा
विश्वा भुवनानि तस्थुः। भद्रं पश्यन्त उपसेदुरग्रे। तपो दीक्षामृषयः
सुवर्विदः। ततः क्षत्रं बलमोजश्च जातम्। तदस्मै देवा अभि
सन्नमन्तु। श्वेतः रश्मिं बोभुज्यमानम्। अपां नेतारं भुवनस्य
गोपाम्। इन्द्रं निचिक्युः परमे व्योमन् ॥ २८ ॥

रोहिणीः पिङ्गला एकरूपाः। क्षरन्तीः पिङ्गला एकरूपाः। शतः
सहस्राणि प्रयुतानि नाव्यानाम्। अयं यः श्वेतो रश्मिः। परि
सर्वमिदं जगत्। प्रजां पशून्धनानि। अस्माकं ददातु। श्वेतो रश्मिः
परि सर्वं बभूव। सुवन्मह्यं पशून् विश्वरूपान्। पतङ्गमक्तमसुरस्य
मायया ॥ २९ ॥

हृदा पश्यन्ति मनसा मनीषिणः। समुद्रे अन्तः कवयो विचक्षते।
मरीचीनां पदमिच्छन्ति वेधसः। पतङ्गो वाचं मनसा बिभर्ति। तां
गन्धर्वोऽवदद्भर्मे अन्तः। तां द्योतमानाः स्वयं मनीषाम्। ऋतस्य
पदे कवयो निपान्ति। ये ग्राम्याः पशवो विश्वरूपाः। विरूपाः सन्तो
बहुधैकरूपाः। अग्निस्ताः अग्रे प्रमुमोक्तु देवः ॥ ३० ॥

प्रजापतिः प्रजया संविदानः। वीतः स्तुकेस्तुके। युवमस्मासु

नियच्छतम्। प्रप्र यज्ञपतिन्तिर। ये ग्राम्याः पशवौ विश्वरूपाः।
 विरूपाः सन्तो बहुधैकरूपाः। तेषां सप्तानामिह रन्तिरस्तु।
 रायस्पोषाय सुप्रजास्त्वाय सुवीर्याय। य आरण्याः पशवौ
 विश्वरूपाः। विरूपाः सन्तो बहुधैकरूपाः। वायुस्तां
 अग्रे प्रमुमोक्तु देवः। प्रजापतिः प्रजया संविदानः। इडायै
 सुप्तद्धृतवच्चराचरम्। देवा अन्वविन्दन्गुहा हितम्। य आरण्याः
 पशवौ विश्वरूपाः। विरूपाः सन्तो बहुधैकरूपाः। तेषां
 सप्तानामिह रन्तिरस्तु। रायस्पोषाय सुप्रजास्त्वाय सुवीर्याय ॥ ३१ ॥

आत्मा जनानां विकुर्वन्तं विपश्चिं प्रजानां वसुधानीं विराजं चरन्तं गोमतीं मे नियच्छत्वेकचक्रव्योमन्मायया देव
 एकरूपा अष्टौ च ॥ ११ ॥ [११]

सहस्रशीर्षा पुरुषः। सहस्राक्षः सहस्रपात्। स भूमिं विश्वतो
 वृत्वा। अत्यतिष्ठद्दशाङ्गुलम्। पुरुष एवेदं सर्वम्। यद्भूतं यच्च
 भव्यम्। उतामृतत्वस्येशानः। यदन्नेनातिरोहति। एतावानस्य
 महिमा। अतो ज्यायांश्च पूरुषः। [३२]

पादौऽस्य विश्वा भूतानि। त्रिपादस्यामृतं दिवि। त्रिपादूर्ध्व
 उदैत्पुरुषः। पादौऽस्येहाभवात्पुनः। ततो विष्वङ्क्रामत्।
 साशनानशने अभि। तस्माद्विराडजायत। विराजो अधि पूरुषः।
 स जातो अत्यरिच्यत। पश्चाद्भूमिमथौ पुरः। [३३]

यत्पुरुषेण हविषा। देवा यज्ञमतन्वत। वसन्तो अस्यासीदाज्यम्।
 ग्रीष्म इध्मः शरद्धविः। सप्तास्यासन्परिधयः। त्रिः सप्त समिधः

कृताः। देवा यद्यज्ञं तन्वानाः। अबध्नन्पुरुषं पशुम्। तं यज्ञं बरुहिषि
प्रौक्षन्। पुरुषं जातमग्रतः। [३४]

तेन देवा अयजन्त। साध्या ऋषयश्च ये। तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः।
सम्भृतं पृषदाज्यम्। पशूस्तांश्चक्रे वायव्यान्। आरण्यान्याम्याश्च
ये। तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः। ऋचः सामानि जज्ञिरे। छन्दांसि
जज्ञिरे तस्मात्। यजुस्तस्मादजायत। [३५]

तस्मादश्वा अजायन्त। ये के चौभयादतः। गावो ह जज्ञिरे
तस्मात्। तस्माज्जाता अजावयः। यत्पुरुषं व्यदधुः। कतिधा
व्यकल्पयन्। मुखं किमस्य कौ बाहू। कावूरू पादावुच्येते।
ब्राह्मणोऽस्य मुखमासीत्। बाहू राजन्यः कृतः। [३६]

ऊरू तदस्य यद्वैश्यः। पद्भ्यां शूद्रो अजायत। चन्द्रमा
मनसो जातः। चक्षोः सूर्यो अजायत। मुखादिन्द्रश्चाग्निश्च।
प्राणाद्वायुरजायत। नाभ्या आसीदन्तरिक्षम्। शीर्ष्णो द्यौः
समवर्तत। पद्भ्यां भूमिर्दिशः श्रोत्रात्। तथा लोका अकल्पयन्।
[३७]

वेदाहमेतं पुरुषं महान्तम्। आदित्यवर्णं तमसस्तु पारे। सर्वाणि
रूपाणि विचित्य धीरः। नामानि कृत्वाऽभिवदन् यदास्तै।
धाता पुरस्ताद्यमुदाजहार। शक्रः प्रविद्वान्प्रदिशश्चतस्रः। तमेवं
विद्वानमृत इह भवति। नान्यः पन्था अयनाय विद्यते। यज्ञेन
यज्ञमयजन्त देवाः। तानि धर्माणि प्रथमान्यासन्। ते ह नाकं
महिमानः सचन्ते। यत्र पूर्वे साध्याः सन्ति देवाः ॥ [३८]

पुरुषः पुरोऽग्रतोऽजायत कृतोऽकल्पयन्नासं द्वे च (ज्यायानधि पुरुषः। अन्यत्र पुरुषः॥)॥१२॥ — [१२]

अद्भ्यः सम्भूतः पृथिव्यै रसाच्च। विश्वकर्मणः समवर्तताधि। तस्य त्वष्टा विदधद्रूपमेति। तत्पुरुषस्य विश्वमाजानमग्रै। वेदाहमेतं पुरुषं महान्तम्। आदित्यवर्णं तमसः परस्तात्। तमेवं विद्वानमृत इह भवति। नान्यः पन्था विद्यतेऽयनाय। प्रजापतिश्चरति गर्भे अन्तः। अजायमानो बहुधा विजायते। [३९]

तस्य धीराः परिजानन्ति योनिम्। मरीचीनां पदमिच्छन्ति वेधसः। यो देवेभ्य आतपति। यो देवानां पुरोहितः। पूर्वो यो देवेभ्यो जातः। नमो रुचाय ब्राह्मणे। रुचं ब्राह्मं जनयन्तः। देवा अग्रे तदब्रुवन्। यस्त्वैवं ब्राह्मणो विद्यात्। तस्य देवा असन्वशः। ह्रीश्च ते लक्ष्मीश्च पत्न्यौ। अहोरात्रे पार्श्वे। नक्षत्राणि रूपम्। अश्विनौ व्यात्तम्। इष्टं मनिषाण। अमुं मनिषाण। सर्वं मनिषाण॥ [४०]

जायते वशे सप्त च॥१३॥ — [१३]

भर्ता सन्ध्रियमाणो बिभर्ति। एको देवो बहुधा निविष्टः। यदा भारं तन्द्रयते स भर्तुम्। निधाय भारं पुनरस्तमेति। तमेव मृत्युममृतं तमाहुः। तं भर्तारं तमु गोप्तारमाहुः। स भृतो भ्रियमाणो बिभर्ति। य एनं वेद सत्येन भर्तुम्। सद्यो जातमुत जहात्येषः। उतो जरन्तं न जहात्येकम्॥ ४१ ॥

उतो बहूनेकमहर्जहार। अतन्द्रो देवः सदमेव प्रार्थः। यस्तद्वेद यत आबभूव। सन्धां च या५ सन्दधे ब्रह्मणेषः। रमते तस्मिन्नुत जीर्णे शयाने। नैनं जहात्यहः सु पूर्वेषु। त्वामापो अनु सर्वाश्चरन्ति

जान॒तीः। व॒त्सं प॒यसा पुना॒नाः। त्वम॒ग्निः ह॒व्यवा॒हः स॒मि॒न्त्से।
त्वं भ॒र्ता मा॒तरि॒श्वा प्र॒जाना॑म्॥ ४२ ॥

त्वं य॒ज्ञस्त्वमु॒वेवा॒सि सोमः॑। तव॑ दे॒वा ह॒वमा॑य॒न्ति स॒र्वे।
त्वमे॒कोऽसि ब॒हूननु॒प्रवि॑ष्टः। नम॑स्ते अस्तु सु॒हवो॑ म ए॒धि। नमो॑
वामस्तु शृ॒णुतः॑ ह॒वं मे। प्राणा॑पानाव॒जिरः॑ स॒ञ्चर॑न्तौ। ह॒यामि
वां ब्र॒ह्मणा॑ तूर्त॑मेत॑म्। यो मां द्वेष्टि॑ तं ज॒हितं यु॒वाना। प्राणा॑पानौ
संवि॒दानौ ज॒हितम्। अ॒मुष्या॑सु॒नामा स॒ङ्गसा॑थाम्॥ ४३ ॥

तं मे॑ दे॒वा ब्र॒ह्मणा॑ संवि॒दानौ। व॒धाय॑ दत्तं तम॒हः ह॑नामि।
अस॑ज्ज॒जान स॒त आ॒ब॒भूव। यं यं ज॒जान॑ स उ॒ गो॒पो अ॑स्य।
य॒दा भा॒रं त॒न्द्रय॑ते स भ॒र्तुम्। प॒रास्य॑ भा॒रं पुन॑रस्त॒मेति॑। तद्वै
त्वं प्रा॒णो अ॒भवः। म॒हान्भो॒गः प्र॒जाप॑तेः। भुजः॑ क॒रिष्य॑माणः।
यद्दे॒वान्प्रा॑ण॒यो न॒व॥ ४४ ॥

एकं प्रजानाङ्गसाथं नव॥ १४॥ [१४]

ह॒रिः ह॒रन्त॒मनु॑य॒न्ति दे॒वाः। वि॒श्वस्ये॑शानं वृष॒भं म॑ती॒नाम्। ब्र॒ह्म
स॒रूप॑मनु॒मेद॑मागा॑त्। अ॒य॒नं मा वि॒व॒धीर्वि॒क्रम॑स्व। मा छि॒दो मृ॒त्यो
मा व॒धीः। मा मे॒ बलं॑ वि॒वृ॒हो मा प्र॑मो॒षीः। प्र॒जां मा मे॑ री॒रिष॑
आयु॑रु॒ग्र। नृ॒चक्ष॑सं त्वा ह॒विषा॑ वि॒धेम। स॒द्यश्च॑क॒मा॒नाय॑। प्र॒वेपा॑नाय॒
मृ॒त्यवै॑॥ ४५ ॥

प्रा॒स्मा आ॒शा अ॒शृण्व॑न्। का॒मे॒नाज॑नय॒न्पुनः॑। का॒मे॒न मे॒
का॒म आ॒गात्। हृ॒द॒याद्धृ॒द॒यं मृ॒त्योः। यद॑मी॒षाम॑दः प्रि॒यम्।
तदै॒तूप॑मा॒मभि॑। परं॑ मृ॒त्यो अ॒नु परे॑हि प॒न्था॑म्। यस्ते॒ स्व इ॒तरो॑

दे॒व॒याना॑त् । चक्षु॑ष्मते शृण्व॒ते ते॑ ब्रवीमि । मा नः॑ प्र॒जाः री॑रिषो मोत
वी॒रान् । प्र पू॒र्व्यं मन॑सा वन्द॒मानः॑ । नाध॑मानो वृष॒भं च॑र॒षणी॑नाम् ।
यः प्र॒जाना॑मेक॒राण्मा॑नु॒षीणा॑म् । मृ॒त्युं य॑जे प्रथम॒जामृ॑तस्य ॥ ४६ ॥

मृत्यवे वीराश्चत्वारि च ॥ १५ ॥ [१५]

तर॒णिर्वि॒श्वद॑र॒शतो॑ ज्योति॒ष्कृद॑सि सूर्य॑ । वि॒श्वमा॑ भा॒सि रोच॑नम् ।
उ॒प॒याम॑गृहीतोऽसि सूर्या॑य त्वा भ्राज॒स्वत ए॒ष ते॒ योनिः॑ सूर्या॑य त्वा
भ्राज॒स्वते ॥ ४७ ॥

[१६]

आ प्या॑यस्व मदि॒न्तम॑ सोम॒ विश्वा॑भि॒रूति॑भिः । भवा॑ नः
सप्र॑थ॒स्तमः॑ ॥ ४८ ॥

[१७]

ई॒युष्टे॑ ये पू॒र्वतरा॑मपश्यन् व्युच्छ॒न्तीमु॑षसं म॒र्त्यासः॑ । अ॒स्माभि॑रू॒ नु
प्रति॑चक्ष्याऽभू॒दो ते॒ यन्ति॑ ये अ॒परी॑षु प॒श्यान् ॥ ४९ ॥

[१८]

ज्योति॑ष्मतीं त्वा सादयामि ज्योति॒ष्कृतं॑ त्वा सादयामि ज्योति॒र्विदं॑
त्वा सादयामि भास्व॑तीं त्वा सादयामि ज्वल॑न्तीं त्वा सादयामि
मल्म॒लाभ॑वन्तीं त्वा सादयामि दी॒प्यमा॑नां त्वा सादयामि रोच॑मानां
त्वा साद॒याम्यज॑स्त्रां त्वा सादयामि बृ॒हज्ज्यो॑तिषं त्वा सादयामि
बो॒धय॑न्तीं त्वा सादयामि जाग्र॑तीं त्वा सादयामि ॥ ५० ॥

[१९]

प्र॒या॒साय॒ स्वाहा॑ऽऽया॒साय॒ स्वाहा॑ वि॒या॒साय॒ स्वाहा॑ संया॒साय॒

स्वाहाँद्यासाय स्वाहाँऽवयासाय स्वाहाँ शुचे स्वाहा शोकाय
 स्वाहाँ तप्यत्वै स्वाहाँ तपते स्वाहाँ ब्रह्महत्यायै स्वाहाँ सर्वस्मै
 स्वाहाँ ॥ ५१ ॥

[२०]

चित्तं सन्तानेन भवं यक्त्वा रुद्रन्तर्निम्ना पशुपतिं स्थूलहृदयेनाग्निं
 हृदयेन रुद्रं लोहितेन शर्वं मतस्त्राभ्यां महादेवमन्तः पार्श्वेनौषिष्ठहनं
 शिङ्गीनिकोश्याभ्याम् ॥ ५२ ॥

[२१]

तच्छं योरावृणीमहे। गातुं यज्ञाय। गातुं यज्ञपतये। दैवीः
 स्वस्तिरस्तु नः। स्वस्तिर्मानुषेभ्यः। ऊर्ध्वं जिगातु भेषजम्। शं नौ
 अस्तु द्विपदै। शं चतुष्पदे। ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

This PDF was downloaded from <http://stotrasamhita.github.io>.

GitHub: <http://stotrasamhita.github.io> | <http://github.com/stotrasamhita>

Credits: <http://stotrasamhita.github.io/about/>